

ШўМ-ЧОН ИЗОЛЫК

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 5-ше (133) №, 2024 ий май

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитлымыже почеш

ХРИСТОС ЫЛЫЖ КЫНЕЛЫН!

ЙОШКАР-ОЛА ДЕН МАРИЙ ЭЛЫН МИТРОПОЛИТШЕ ИОАННЫН
КУГЕЧЕ ПАЙРЕМ ДЕНЕ САЛАМЛЫМАШЫЖЕ

ХРИСТОС ЫЛЫЖ КЫНЕЛЫН!

Тиде кече – Юмын пұрымө кече: тиде кечын йывыртен куанена.

Юмылан ўшаныше чыла еглан ты кече куанле да утарыше. Тудын толмыжым Тошто Сугынь жапыште илыше праведник-влак курымла дене вученыт. Нунын кокла гыч шукынжо тудым ужаш шоненыт, но ужын кертын огытыл. Йоратыме ача, иза-шольо ден ака-шўжар-влак, куаныза, вет мемнан ты кечына уло! Кугече пайремлымашым ме ужына да Ылыж кынелше Господь дене ушнымаште мучашдыме куан дене темына. Мыланна ты куаным Господь ыштен!

Христосын Ылыж кынелмыж деч ончыч мемнам сулык темден. Ег-шамыч верч Шкенжым пуэн, Христос мемнам сулык деч утарен.

Христосын Ылыж кынелмыж деч ончыч ме тамыкын пленникше лийынна. Тамыкыш волен, тудын омсажым шалатен, Христос мемнам тушеч утарен.

Христосын Ылыж кынелмыж деч ончыч тўням колымашын кугу лўдыкшыжө кучен. Но Христос тудын лўдыкшыжым веле огыл, колымашым шкенжымак сенген да чылаштын ылыж кынелмылан тўналтышым пыштен. Тудо каласен: «Мый корно, чын да илыш улам» (Ин. 14:6).

Господь Иисус Христосын Ылыж кынелмыж нерген ме кушеч палена? Мландымбалне тиде чынак лийын манын, молан ўшанена? Утарыше Христосын мландымбаке толмыж деч шукерте ожнак святой пророк-шамыч тидын лийшашыж нерген каласкаленыт. Тудын шукталтшашыж нерген Христос Шкежат ятыр гана ойлен. Христосын мландымбалне илымыж годсо эн лишыл польшкалышыже-шамыч – святой ученикше ден апостолжо-влак – мыланна Святой Евангелийым возен коденыт да тидымак таныклат.

Умбақыже - 2-шо лаштыкыште

Апостол-влак Ылыж кынемашым да Ылыж кынемаше Христосым чынак ужыныт манын, ўшанаш лиеш мо? Да, лиеш да кўлеш, вет ўшанымаш – тиде христиан веран негызше. Мо лиймым чынак ужшо-влакын каласкалымышт гыч христиан ўшанымаш шочын. Христосын Ылыж кынемаше чыным апостол-шамыч шке вўрышт да ылышышт дене таныкленыт. Ылыж кынемаше Христосым огыт уж гын, шкештат огыт ўшане ыле, ылышыштым Тудлан надыр семын огыт кондо ыле. Нуно Тудым ужыныт, тўкнен ончен, шижыныт да Ылыж кынемаше Христосын лишемдыме кўшыл тўня деке, Тудын куанже деке ушненыт. Тиде куан апостол ден нунын пашаштым шуйышо егшамычлан сенгаш лийдыме куатым пуэн, ылышын да туныктымашын рўдыжў лийын. Апостол-влак Христос нерген да Тудын Ылыж кынемаше нерген уверым чыла вере шареныт, тидлан ўшанымаше дене мландымбалне у черке-шамыч шочыныт. «Апостол-влак Господь Иисус Христосын Ылыж кынемаше нерген кугу куат дене таныкленыт, да чыланымаш пелен Юмын кугу порылыкшо улмаш» (Деян. 4: 33).

Ылыж кынемашым ужмо чыным Святой Черке арала да ты чыным тўнялан таныкля. Мыланнат тиде чыным почаш Господын кумылжо лийын. Лушкыдо улмынам пален, Шкенжын улмыжо да Ылыж кынемаше нерген мыланна кажне ийын ушештара. Кугече кечын ме у куат дене йывыртен куанена. Кугу Пўтын священный кечылаштыже шўмна

йўштў да пешкыде лийын гынат, Священный да Волгыдо Кугече йўдым, Кугече деч варасе кечылаште Господын пуымо куаным да чаманымашым чот шижына. Тидак огыт мо Христосын колымаш гыч чынак Ылыж кынемашым, сулык ден осалым сенгымашым да мыланна курымаш ылышым пўлеклымышым почын ончыкта?!

Господь дене ушнымаште йўратыме чыла ача, иза-шольо ден ака-шўжар-влак! Христосын Волгыдын Ылыж кынемаше куанле кугу пайрем дене чыладамат уло чон дене саламлем. Кугече йўдын порым пуышо волгыдыжо тендан шўм-чондам куан дене волгалтарыже. Колымаш гыч Ылыж кынемаше да ылышым пуышо Христос мемнам йўратымаш да ваш умылымаш дене темыже, Святой Черкылан да Юмылан служитлыме подвигым нангяш куатым да пенгыдылыкым пуыжо!

ХРИСТОС ЧЫНАК ЫЛЫЖ КЫНЕЛЫН!

2024 ий, Христосын Кугечыже,
Йошкар-Ола

Тропарь, 5-ше глас

Христос колымаш гыч
ылыж кынемашын, колымаш ден
колымашым сенген да шўгарыште
уло-влакын ылышым пуэн.

ХРИСТОС ЫЛЫЖ КЫНЕЛЫН!

ВОЛЖСК ДЕН ШЕРНУРЫН ЕПИСКОПШО ФЕОФАНЫН КУГЕЧЕ ПАЙРЕМ ДЕНЕ САЛАМЛЫМАШЫЖЕ

Ылыж кынеше Господь дене ушнымаште кугун пагалыме ача-влак, Юмым йӱратыше инок ден инокине-шамыч, шерге иза-шольо ден ака-шӱжар-влак!

Таче ме Христосын Ылыж кынешмыжым волгыдын пайремлена да икте-весынам Кугече саламлымаш дене вашлийына: «Христос Ылыж кынешын!»

Христосын Ылыж кынешмыжым пайремлыме годым Юмылан ушаныше кажне егын шӱмжӱ кугу куан дене темеш. Вет айдеме капым налше Юмын Эрге мыланна утаралтмашым ыштен, тиде кугу тайне шинча ончылнак ужаш лиймын почылтеш. Таче кажнынан «Господьна Иисус Христос гоч Юмо дене тыныслыкна уло» (Рим. 5:1). Святой Кугече канонышто каласыме семын ме кызыт «колымашын колымыжым, тамыкын шаланымыжым, курымашлык вес илышын тӱнгалтышыжым» пайремлена. Христосын Ылыж кынешме волгыдыжо тиде йӱдым кава ден мландым веле огыл, тамыкымат волгалтара, вет Христосын Волгыдыжым пырдыж ок авыре, пычкемыш ок сене, энгекым кондышо пӱртӱс вий чактарен ок керт.

Колымашым Сеныше Господь Иисус Христос-лан таум ыштена, колымекыже, кум кече гыч Ылыж кынешмыжым чапландарена. Курымаш илышын наследникше лияш манын, мыланнат уло вийнам пышташ кӱлеш. Шке лишылна-шамычым проститлена гын, Пылпомышысо Ачана мемнан шуко сулыкнам проститла. Шке ситыдымашнам ужаш тӱнгалына гын, весе-шамычым лушкыдо улмышт верч вурсымым чарнена. Ойгыш логалше-влаклан полшена гын, тӱням Кучен Ашныше Юмо мыланна Шкенжын чыла кертше польшыжым, куатым да илышыште вашлиялтше нелылык годым чытымашым пуа.

Ужмышудымаш, ойго да нужналыклан кӱра кызыт шуко калык орлана. Лач кызыт айдемын эн сай койыш-шоктышыжо – йӱратымаш, порылык да чаманымаш – моткоч кӱлешан. Кугече волгыдо деч куатым налын, мыланна лӱддымылык да шӱм-чон пенгыдылык дене темман, орлыкан-влаклат эгертыш лийман. Черке иктешлыкым святой-влак семын арален, кеч-могай егланат польш кидым шуялтыман. Кугече куаным мыланна, христиан-шамычлан, ойгышто улшо-шамыч дене пайлаш сай! Тыныслык, ваш умылымаш, йӱратымаш, моторлык да чын дене ты тӱням темаш манын, мыланна умбакыжат чот тыршыман. Духовный вашталтмашке да курымашлык чоным утарымашке нангайыше мландымбалысе корно шуркедылше вондеран гынат, Господь мыланна тудым сайын эрташ полшыжо.

Шерге ача, иза-шольо ден ака-шӱжар-влак! Христосын волгыдын Ылыж кынешмыж дене тендам уло чон дене саламлем! Господь шӱмдам

Кугече куан дене темыже, чон ласкалыкым, капкыл тазалыкым да поро илышым пуыжо!

Христос Ылыж кынешын!
Чынак Ылыж кынешын!

2024 ий, Христосын Кугечыже,
Волжск ола

ЧЕРКЕ-АВАЛАН ТЫРШЕН СЛУЖИТЛАШ ЛИЙЖЕ

Москон да уло Русьын Святейший Патриарх-ше Кирилл 2024 ий 16 апрельыште Моско-со Утарыше Христосын Храмже кафедральный соборын Тронный залыштыже Йошкар-Ола епархийын клирикше архимандрит Серафимым (Пасанаевым) Минусинск ден Курагинскын епископшылан шогалтыме чиным вуйлатен.

Епископлан шогалтыме чиным рушлаже «Чин наречения» манит. Ты чиным шуктымо годым архимандрит Серафимлан мутым пуэныт. Кугу иерарх-влак ончылно тудо тыге ойлен:

– Тендан Святейшество, Святейший владыка да чаманыше ача! Руш Православный Черкын Юмын пуымо архипастырьже-влак! Тендан Святейшествын да Священный Синодын пунчалжым мый мут колыштын да епископ служенийыш үжшö Юмын эрыкше семын налам, вет каласыме: «Те огыл Мыйым ойырен налында, Мый тендам ойырен налынам» (Ин. 15:16). Мыят айдемын вийдымылыкше дене темше улам манын, үнышын ойлем, но тыгодым Господьын святой апостол Павеллан каласыме шомакшым сайын шарнем: «Мыйын вием вийдымылыкыште шукталтеш» (2 Кор. 12:9).

Юмын үжмö да Тендан благословитлыме почеш мыланем епископ служенийым нангайман. Черкылан тыге служитлаш кълмым ег-влак шонен луктын огытыл. Юмын чаманымыж нерген Поро Уверым шараш Господь Иисус Христос святой Апостол-шамычым Шке колтен (Деян. 20:24). Шкемын духовный лушкыдылыкем, ты пашалан йöрдымö улмем пален, ончыкылык нерген шонем да лüдын чытырнем.

Епископ служений чон корштен, шүм вургыжын тыршымаш дене кылдалтын, сандене тиде мыланем Юмын эрыкше почеш пуалтын манын шонем. Ситыдымашем улмым пален, Юмын полышлан үшанем, вет Господь каласен: «Мый дечем посна те нимом ыштен огыда керт» (Ин. 15:5).

Архиерей хиротоний таинствыште Святой Шүлышын пуымо порылык мыйын сулыкешамычын имыжым йүлалта, пытыше куатем уэмден тема да мыланем полша манын, чот үшанем. Чүчкыдын шке йоча жапем шарналтем, кунам Юмын порылык мыйым черкыш үжын. Түналтыш классыш коштмем годым икымше гана храмыш толынам да шүм-чон куаным шижынам. Саратов олесе консерваторийыште тунеммем годым черке служенийыш ушненам. Юмын Аван «Мыйын шүлыкем луштаре» («Утоли моя печали») иконыж лүмеш черкыште ончыч клиросышто муренам, вара алтарник лийынам.

Умбакыже – 5-ше лаштыкыште

Пытартыш курсышто улмем жапыштак Саратовысо духовный семинарийыш тунемаш пуренам. Тушто богословский наукам шымлыме, послушанийым шуктым, службываште лийме жапым эн пиаланлан шотлем. Илышыштем шуко сай тунуктышо лийын, нунылан кугу таум ыштем. Духовный умылымашым мыланем Оренбург епархийысе Андреевский монастырьын схиархимандритше Серафим (Томин) пуэн. Илышыште лекше йодышым рашемдаш манын, тудын деке коштынам. Монах ылыш нерген пален налмек, шкеат ты корным ойырен налынам.

Семинарийым тунем пытарымекем, Саратов ден Вольскына архиепископшо Александр (Тимофеев) мыйым инспекторын пылышкалышыжлан шогалтен, тушто административный паша опытым погенам. Вара Йошкар-Олан да Марий Элын Высокопреосвященнейший митрополитше Иоанн пелен тыршенам. Тудын ен-шамычым пагалымыже, нуным колышт моштымыжо, чон пыштен служитлымыже мыланем сай пример лийын. Черке верч пенгыдын шогымыжо, неле ситуацийыште чын решенийым муын моштымыж дене владыка Иоанн чын архипастырь могоай лийшашым ончыкта, чылажымат ўгышын, шкенжым чаманыде ышта, но черке ылышым пенгыдын чога.

Тендан Святейшество да Священный Синодын енге-влак, мыланем ўшанен, тыгай кугу служенийыш сайлымыландат таум ыштем. Кызыт Руш Черкын архипастырьже ден пастырьже-влак калык дене пашам ышташ йонан жап толын. Мыят тендан семын уло кумылын тыршаш шонем. Тачысе хиротоний деч ончыч Юмын Эн святой Аважын да Марий кундемысе священномученик-шамычын пылышыштым йодам.

Тендан Святейшество, Юмын пуымо мудрец архипастырь-влак! Святой Шўлышын порылыкшо ўмбакем волыжо да пытыше вием узмден темыже манын, мыйын верч кумалаш йодам. Святительын кидшым вуйышкем пыштымыже мыланем епископ служенийым шукташ куатым пуыжо. Шке шорыкшо-шамыч верч Шке ылышыжым пуышо Чын Пастырь семын мыланемат Черке-Аваланна шкем чаманыде тыршен служитлаш лийже.

САЛАМЛЕНА!

Христос Шочмо лўмеш храмын клирикше иерей Димитрий Дьяковым Йошкар-Оласе епархиальный управленийын секретарьжылан шогалтыме дене шокшын саламлена! Тыгай пунчалым Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн пенгыдемден.

Димитрий Дьяков 1973 ий 27 июлышто Шернур посёлкышто шочын, Йошкар-Олаште кушкын. Кыдалаш школым, Н.К. Крупская лўмеш МГПИ-м, а 2014 ийыште заочно Владимир оласе духовный семинарийым тунем лектын.

2014 ий 28 майыште Йошкар-Олан да Марий Элын архиепископшо Иоанн тудым диакон санышке пуртымо кид пыштыме йўлам эртарен, а вес ийын 18 ноябрьыште священник саныш шогалтен. 2016 ий 11 январьыште иерей Димитрийым Йошкар-Оласе Христос Шочмо лўмеш у храмыш служитлаш кусарыме. 2017 ий гыч тудо Медведево район Сидорово ялысе Юмын Аван «Спорительница хлебов» иконыжо лўмеш храмыште службыв эртарен, а 2022 ий гыч настоятельже лийын.

Димитрий ачам у должностьыш шогалтыме дене уло кумылын саламлена!

Руш Православный Черкылан служитлымаштыже Юмын пылышыжым тыланена!

ЙОЧА ЧОНЫМ УМЫЛАШ ТУНЫКТА

Марий митрополийын Православный книга пайремышкыже ты гана Россий писатель ушешын енге Т.Л. Шишова толын.

1955 ий 8 февральыште шочшо унанам калык православный педагог-психолог, публицист да драматург, Европысо кум йылме гыч кусарыше ег семын пала. Шкеж гаяк талантан Ирина Яковлевна Медведева дене пырля онгай методикым шонен луктыныт да илышыш пуртеныт. Неле койыш-шоктышан йоча-шамычын нервыштым нуно курчак театр полшымо дене эмлат. Илышыште погымо опытыштым, паша лектышыштым иктешлен, книгаг возат, молымат туныктат.

Татьяна Шишова 10-11 апрельыште Йошкар-Олан моторлыкшо да калыкше дене палыме лийын, кок кечыште ик ияш программым шуктен, манаш лиеш. Благовещенский соборын клирикше иерей Евгений Самойлов, епархийысе «Елеон» паломник службын пашаенже Светлана Кислицина, милосердий ака-шўжар-влакым вуйлатыше Галина Ефремова тудлан Иззи Какшан серыште улшо памятник ден храм-шамычым ончыктен коштыныт. Татьяна Львовна чыла-жат пеш келшен, но Патриарший площадыште «Господьын Иерусалимыш пуремыжо» скульптур композиций эн чот ырыктарен. Тыгак Йошкар-Оланам сорастарыше Благовещенский соборыш да уэш нолтымо Богородице-Сергиевский ўдырамаш монастырьыш миеныт. Обительын историйже нерген монахиня Рафаила каласкален да шымлымаш пашам эртарымыж жапыште чумырымо музейым ончыктен.

Илышыштыже 50 наре книгаг савыктен лукшо Татьяна Шишован тўн лудшыжо – самырык тукум. Сандене мемнан денат ятыр тунемме заведенийыште тунемше ден туныктышо-влакым у книгаже-шамыч дене палдарен. Вашлиймашым Марий радиомеханический техникумын, Йошкар-Оласе аграрный колледжын студентышт, МарГУ-со «Сорта эше йўла» («Пока горит свеча») православный клубын участникше-влак, 19-ше №-ан школын да «Инфотех» ИТ-лицейын кугурак класслаштышт тунемше йоча да нунын ача-авашт дене эртарен. Чыла вере шкенжын книгаже-шамычым ончыктен, а нуныжо сай выставкылан ситат, тыгак книга-влакын кузе шочмышт, могай темым тарватымышт нерген каласкален.

Татьяна Львовна Православий рўдерысе Царевококшайский иконописный мастерско-йышто лийын. Тысе вуйлатыше Станислав Попов у иконым возымо да тоштыжым уэмдыме, черкым сорастараш пу гыч пўчкеден лукмо да шортньо дене леведме ўзгар-влакын ышталтмышт дене палдарен.

Пытартышлан унана Йошкар-Оласе епархиальный управленийыште митрополит Иоанн дене вашлийын. Илыш опытым погышо кок ушан еглан лийын мо нерген мутланаш. Владыка мемнан епархийыште савыктен лукмо книга-влакым пўлеклен гын, Татьяна Львовна ятыр шке книгажым Йошкар-Оласе приходласе библиотек-шамычлан пуэн коден.

«Юность» да «Москва» журнал-влак премийын лауреатше, тўнямбал АРТ-терапевт да АРТ-педагог обществын сопредседательже Татьяна Шишова илышыште лектын шогышо тўрлў йўсылыкым сенаш йоча-влакым туныкта. Неле койыш-шоктышан ўдыр-рвезе-влаклан курчак театр полшымо дене эртарыме психокоррекционный занятийласе сай лектыш нерген книгаг возеныт да «Йоча неле койыш-шоктышан ынже лий манын» («Чтобы ребенок не был трудным») манын лўмденыт. Тудым Моско епархийысе Клин округын благочинныйже протоиерей Борис Балашовын благословитлымыж почеш савыктен луктыныт. Ты книгаг пайдажым палаш манын, ача-ава ден туныктышо-влаклан ик ужашым кусарен ямдыленна. Тудым вес номерыште савыктена.

ИГУМЕН ЛУКА ВОЛЖСК ОЛАШТЕ

Рязаньысе Спасо-Преображенский пöръен монастырьын настоятельже игумен Лука (Степанов) Волжск ден Шернурын епископшо Феофанын благословитлымыж почеш 15 апрельыште Волжск олаште лийын.

Поволжский кугыжаныш технологический институтын Волжскысо филиалыштыже да Волжскысо индустриально-технологический техникумышто тунемше-влак дене вашлиймаште Лука ача түрлө темым тарватен. Шкем кузе кучымо, пелашлан көм ойырен налме, еш илышым пиаланым ыштыме, айдемын намыше шотышто да моло йодышым кангашаш студент-влаклан онай лийын. Вет нуно пöръен монастырьын настоятельже дене гына огыл, а историй науко кандидат, Рязань кугыжаныш университетын теологий кафедржым вуйлатыше, православный писатель да публицист дене мутланеныт. Тиде веле мо? Игумен Лука тыгак Рязань телевиденийыште да «Союз» телеканалыште шкенжын шонен лукмо «Душевная вечеря» проектшым вўда, «Батюшка онлайн» интернет-проектын чолга участникше.

Оласе тўвыра пашаен-шамычат Лука ача дене вашлиймаш гыч ушышт денат, чонышт денат пойдаралт каеныт. Религий шинчымаш, православный культур шотышто ўчашен кангашымаш да Руш Православный Черкын эртыме корныж нерген мутланымаш гыч шуко ум

пален налыныт.

Икте-весым мондаш огыл манын, игумен Лука тудым колыштшо кажне еглан юмогам пöлеклен.

САЛАМЛЕНА

Юлсер кундемысе Шарача школын 9-ше классыштыже тунемше Ирина Ивановам 19-20 апрельыште Москошто эртыше черке историйым шымлыше самырык-влакын XVII Всероссийский конкурсыштын лауреатше лиймыж дене саламлена!

Конкурсыш Ирина Волжск ден Шернурын епископшо Феофанын благословитлымыж почеш миен. Вуйлатышыже М.М. Михайлован полшымыж дене ямдылыме «Озангысе чудым ыштыше святитель Гурийын Юлсер кундемысе храмже» лўман шымлымаш пашажым намиен. Туддене погынышо-влакым «Руш православный культурын святыныже-влак» секцийыште палдарен. Иринан пашаж гыч шуко уверым пален налаш лиеш. Тудо Озанын епископшо святитель

Гурийын илыш корныжым шергалеш, Пöтъял-Азьял черкын 1896-1916 ийлесе историйже дене палдара, тыгак икымше настоятель протоиерей Михаил Талантов нерген каласкала.

ӨРЫКТАРЫШЕ КУГЕЧЕ

Очыни, кажне священникын Кугече годсо тугай историйже уло, кунам «Христос Ылыж кынелын!» гына манаш лиеш, моло мут-влак тыгодым келшен огыт тол.

Ик тыгай историй сай йолташемынат, Евгений ачан, уло. Ий еда ме ты историйым шарналтена да кажне гана тудлан öрына.

Тиде ятыр ий ончыч лийын. Кугече кечын службо деч вара черкыш йынгыртенят да колаш вочшым тынеш пурташ йодыныт. Тыгак каласеныт: «колаш вочшым». Пайрем пайрем дене, а ўжмашке кайыманак, сандене бачышка-влак кокла гыч эн самырыкым, Евгений ачам, колтеныт. Евгений ача пöртыш пурен шогалын, окна воктенысе кроватьыште кугызам ужын. Но ала-молан тудыжо колаш вочшыла чучын огыл. Кугызан лишыл енге-влакат öрмалген умылтареныт:

– Пижын веле. «Колымем деч ончыч тынеш пурен коднем, бачышкам кондыза» манын йыгыла. Тидыже мемнам поснак öрыктара, вет кандашле ийым эртыше кочана черкыш нигунам коштын огыл.

Шонгыенат тынеш пураш кумылан улмыжым пенгыдемден. Евгений ача йўлам радам дене шуктен, кугызалан, сулыкшым касарыде, Пырчесым подылтен, вет тынеш пурымаш чыла сулыкым ўштыл кудалта. Вара ўшан, Евангелий, таинстве-влак нерген каласкален. Коча шып колыштын да ала-могай черке омсам пудыртымыж нерген шинчавўд йöре ойлен, чонжым почын. Бачышка моштымыж семын шонгыеным лыпландарен. Коча колышаш гай койын огыл, бачышкам ужаташ эсогыл кравать тўрыш кынел шинчын. А кастене лишыл енге-влак черкыш Евгений ачалан йынгыртен каласеныт:

– Кочана мутшым кучыш. Тендан кайымекеыда, вакшышышкыже возо, ик жап шыргыжал кийыш, «Пеш сай, пеш сай» манын вудыматыш да мален колтыш. Тетла ыш помыжалт.

– Арам огыл вет Господь айдемылан тыгай колымашым пуэн, – ойлен мылам Евгений ача. – Шкеж деке Кугече кечын налын, адакше тынеш пуримо да Пырчесым подылмо деч вара изи ньога гай яндарым, чыла сулыкшым кудалтыманым,

Ылыж кынелмын куанжым шижшым да сулыкыш пурен шуктыдымым. Отпеватлыме деч вара мый родыжо-влак дене мутланышым. Ала тынеш пурдымо лийын гынат, уло илышыжым чын, яндарын илен эртарен? Тыгеат вет лийын кертеш. Но Анатолий моло гаяк подылын, ватыже ўмба кидшымат нöлтал кертын. Самырыкше годым шочмо селаштыже черкым шалаташ полшен. Ужмышудымын огыл, а чылан тушко каеныт да тудат миен, черке омсам чумен кўрышт луктын. Качырий коваже тунам, тудым ончен, «Юмо ўмбаке молан тыге?» манын урмыж шортын. Коважын тыге ойлымыжым колмек, Анатолий тушеч писын корангаш вашкен.

Анатолийын илышыштыже эше ик историй лийын, кудыжым уло родо-тукумжо пален. Икана чодырам руымо годым ўмбаке пушенгым йöртенят. Иолжо чот эмганен, ўмырешлан окшак кодын. А Виктыр (пушенгым йöртышö еным тыге лўмденят) Анатолийымак титаканыш луктын, пуйто Толя йўшö лийын да пушенге йымаке шке пурен. Тыге лийын огыл гынат, ўшаненыт. Конешне, ўшанат, вет тудо рвезын ачаже кугу вуйлатыше улмаш. Адакше Анатолий чынжымак аракала ўпшен. Корштышым лыпландараш манын, ушым йомдарыше Анатолийын умшашкыже спиртым оптеныт улмаш. Тыгай туткарыш логалмек, Анатолий шоналтен: «Юмыжо кушто? Тудо уло гын, молан шояклаш пуэн?» Но ты шонымашыж деч вашке корангын: вет шкеже черкым шалаташ полшен, коваже манмыла, Юмо ўмбаке каен. Сандене, Юмо уке гын, сайрак, ласкарак...

Анатолий Виктырлан кужу жап сырен коштын. Проститлен кертын огыл. Ик селаштак иленыт гынат, весыжлан проститлымыже кўлынат огыл, тугакат сайын илен. А Анатолийлан чот йöсö лийын, сырымашыже тудын көргыжым нултен. Икана «Виктырын изи эргыже ырлыган (корь) дене черланен» манме увер села мучко шарлен. Анатолий тунам пеш куанен: «Тиде тылат мыйын йолемлан верч толын пернен!»

Эсогыл титаклыше егжын ойгырымыжым ужаш манын, Виктырмытын пöрт ончыкыжо миен да окна гыч йыштак ончен. Виктыр ден пелашыже кроватьште орланен кийыше эргышт воктелан сукалтен шинчыныт, Виктырже ушым йомдарыше гай вуйжым кок велкыла рүзен.

Тыгай сүретым ужын, Анатолий йочам чот чаманен, «Юмо, Тый улат гын, изи рвезым утаре» манын сөрвален йодын. Тыгодым чонжылан луш лиймым шижын, уло ужмышудымашыже ала-куш йомын, пуйто кугу неле кум көргыж гыч ала-кө, чот вяян, налын кудалтен. Виктырым проститлымыжым тунам Анатолий умылен. А рвезым чынжымак утарен коден кертыныт.

Илен-толын Виктырат, пелашыжат коленыт, йочашт олашке кусненыт, а Анатолиймыт ты селаштак иленит. Пелашыже черкыш сортам шогалташ пуреден, Анатолийже черке лишкат мияш тоштын огыл, Юмо деч лүдын. «Тынеш пурем гын, – шонен, – Юмо черке омсалан верч наказатла».

А вара лач Кугече кечын тынеш пураш жап шумым чонжо дене шижын да бачышкам кондаш сөрвален.

– Шонем, Господь Анатолийым лач тудо проститлымыжлан чаманен, Кугече кечын Шкеж деке налын, – каласкален Евгений ача. – Рвезым чаманымашыже Юмо деке ошкылым ышташ шүкалтыш лийын. Господь эсогыл черке омсам шалатымыжымат проститлен, кугу пайрем кечын өндалтышышкыже пуртен. Проститлымаш Пылпомышысо капкамат почеш, тебе могай тудын вийже. А Юмо Анатолийын Туддек лишеммыжым кандашле утла ий вучен, арален, викарен, жап шуын да уверым пуэн, вара вик Шкеж деке Кугече пайрем үстел коклаш нангаен. Чудо огыл мо тиде? Проститлымаш айдеме чонын ылыж кынелмыж дене иктак.

Елена КУЧЕРЕНКО
Москосо Сретенский монастырьын
журналже гыч налме

САЛАМЛЕНА

Йошкар-Оласе Вознесенский соборын клирикше протоиерей Георгийым (Втюриным) 70 ияш лүмгечыж дене уло кумылын саламлена!

Георгий Втюрин 1954 ий 17 апрельыште Йошкар-Олаште шочын. Ешыште чылан Юмылан үшаненыт, тунам пашам ыштыше лач ик Семеновко селасе храмыш кумалаш коштыныт. Тиде храмыштак 1976 ийыште Георгий венчаялтын.

1990-ше ийлаште элыштына черке ылышын угыч нөлталалташ тўналмекеже, тудо, завод гыч паша гыч каен, Вознесенский соборын Воскресенский черкыжым ачалымашке ушнен. Пашам мучашлымек, мөнгеш заводуш пöртылын, но чонжо эре черкыш шупшын. Георгий церковнославян йылмым тунемын, пономарь семын черкыште полшен. Тунам настоятель Евгений ача (Кутырев) тудлан священный саныш шогалаш темлен.

Тыге 1990 ий 17 декабрьыште Озагын да Марий кундемын епископшо Анастасий (Меткин) Георгий Втюриным диаконыш пуртен, а кок кече гыч, Чудым ыштыше Николайым шарныме кечын, иерей саныш шогалтен. Иерей Георгийым Семеновко селасе черкыш колтеныт. Кум ий гыч тудым Вознесенский соборыш кусареныт, да тыште ынде 30 ий служитла. Тиддеч посна моло послушанийымат ўгышын шуктен: казамат ден колонийлаште шинчыше-влак деке служитлаш коштын, Республикысе эмлымверын пашаенже ден тушто эмлалтше-шамычын духовникышт лийын.

Кумло утла ий служитлыме жапыште Георгий ача богослужебный да иерархический ятыр награде дене палемдалтын, а 2019 ий гыч Москон да уло Русьын Патриархше Кириллын кўштымашыж почеш Юмын литургийым «Иже херувимы...» марте почын шындыме Кугыжаныш капка ончылно служитлаш праваже уло.

Георгий ачалан Руш Православный Черкым суапландарен тыршыме пашаштыже Юмын польшыжым тыланена. Таза, кужу курыман лий!

«СЫЛНЫМУТ ШОШО»

Морко районысо Коркатово лицейыште апрель тылзын 24-ше кечынже сылнымутым да шочмо йылмым йӱратыше йоча-влакын «Сылнымут шошо» литератур семинарышт эртен.

Семинарым Морко районысо туныктымо пӱлкан да Арын, Морко, Шиньша черке-влакын кутырен келшымышт дене погымо. Марий йылмым да сылнымутым тунеммаште кӱкшӧ лектышым ончыктышо ойыртемалтше йоча-влаклан священник Гавриил Яковлевич Яковлев лӱмеш премийым Арын черке ыштен. Тиде премийым сенген налше ӱдыр-рвезе-влак Дивеевыш экскурсий дене миен толын кертыт.

Тӱрлӧ школла гыч 35 тунемше шке возымо пашаж дене икте-весе штым палдареныт. Нунын пашаштым уста поэтессе Татьяна Пчелкина аклен. Тылеч посна Татьяна Александровна мастарлык классым эртарен, почеламутым возаш

туныктен. Тиде онай вашлиймашке Коркатово ялысе Рушарня школат ушнен. Елена Александровна Панина Рушарня школысо икшыве да нунын ача-авашт дене пеш кугу сомылым шукта. Вашлиймаш онай да кугу шарнымашым коден.

ЮМЫН АВАН «СЕДМИЕЗЕРНЫЙ» ИКОНЫЖО ДЕНЕ КАЙЫМЕ ГРАФИК

*** МАЙ ***

- 26, рушарня, Волжск ола, Никольский кафедральный собор – Купсола (Эмеково) села;
- 27, шочмо, Купсола села – У Порат села;
- 28, кушкыжмо, У Порат села – Пӱтьял ял;
- 29, вӱргече, Пӱтьял ял – Сотнур села;
- 30, изарня, Сотнур села – Корамас ял;
- 31, кугарня, Корамас ял – Октябрьский поселко;

*** ИЮНЬ ***

- 1, шуматкече, Октябрьский – Кӱчыкӱнгер;
- 2, рушарня, Кӱчыкӱнгер ял – Ильинский почи́нга;
- 3, шочмо, Ильинский почи́нга – Мушерань села;
- 4, кушкыжмо, Мушерань села – Вончотӱр ял;
- 5, вӱргече, Вончотӱр ял – Арын села;
- 6, изарня, Арын села – Кугу Шале ял;
- 7, кугарня, Кугу Шале ял – Морко поселко;
- 8, шуматкече, Морко – Элнеттӱр (Фадейкино) ял;
- 9, рушарня, Элнеттӱр ял – Руш Вуртем ял;
- 10, шочмо, Руш Вуртем ял – Шенгше (Шиньша);
- 11, кушкыжмо, Шенгше (Шиньша) – Илеть села;

Параньга, Марий Турек районла

- 12, вӱргече, Илеть села – Мариец села;
- 13, изарня, Мариец села – Мамсинер села;

- 14, кугарня, Мамсинер села – Хлебниково села;
- 15, шуматкече, Хлебниково села – Марий Турек;
- 16, рушарня, Марий Турек – Мари-Билямор;
- 17, шочмо, Мари-Билямор села – Косолапово;
- 18, кушкыжмо, Косолапово – Йӱледӱр (Юледур);

Куженер район

- 19, вӱргече, Йӱледӱр (Юледур) – Куженер;
- 20, изарня, Куженер поселко – Тошто Торъял;

У Торъял район

- 21, кугарня, Тошто Торъял села – Елембаево;
- 22, шуматкече, Елембаево села – Пектубаево;
- 23, рушарня, Троице пайрем. Пектубаево села – Масканур села;
- 24, шочмо, Масканур села – У Торъял поселко;
- 25, кушкыжмо, У Торъял поселко – Шокшем;

Шернур район

- 26, вӱргече, Шокшем – Кукнур села;
- 27, изарня, Кукнур села – Марисола села;
- 28, кугарня, Марисола села – Зашижемье села;
- 29, шуматкече, Зашижемье села – Шернур;
- 30, рушарня, Шернур поселко.

КРЕСТНЫЙ ХОД МУЧАШЛАЛТЕШ

ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС
29	30	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2

▲ – пицца с растит. маслом
 ▲ – пицца без растительного масла
 ▲ – разрешение на рыбу
 ▲ – скоромная пицца без мяса
 ▲ – разрешение на икру
 ▲ – разрешение на вино
 ▲ – воздержание от пищи
 ▲ – сплошные седмицы
 ▲ – постные дни
 ▲ – особое поминовение усопших

29/04 – 4/05 – Иисус Христосын орлыкым чытымыжым шарныме арня.

2 – Кугу Изарня. Господын кас кочкышым ышташ Шолып Погымыжым шарныме да Святой Причастийыш ушнымо кече.

Москосо поро пиалан Матрона аванан кечыже.

МАЙ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

3 – Кугу Кугарня. Господь Иисус Христосын утарыше Святой Орланымашыжым шарнен, пұтым пенгыдын кучымо кече.

4 – Кугу Шуматкече.

5 – Кугече! Иисус Христосын волгыдын Ылыж кынелмыже!

6 – Кугун орланыше Георгий Победоносецын кечыже.

7 – Юмын Аван Иверский иконыжын кечыже.

12 – Изи Кугече. Апостол Фоман кечыже.

14 – Радинча. Колышо-влакым уштымаш.

Юмын Аван Царевококшайский «Мироносицкий» иконыжын кечыже.

15 – Благоверный князь-влак Борис ден Глебын кечышт.

16 – Преподобный Феодосий Киево-Печерскийын кечыже.

18 – Юмын Аван «Йұын пытарыдыме Чаше» иконыжын кечыже.

19 – Миром кондышо святой ўдырамах-влакын кечышт.

21 – Апостол да евангелист Иоанн Богословын кечыже.

22 – Святитель Николай Чудотворецын кечыже.

24 – Славян калык-влакым туныктышо Мефодий ден Кириллын кечышт.

25 – Москон да уло Российын патриархше священномученик Ермогенын кечыже.

ЫРЕС ДЕНЕ КАЙЫМАШ

Кызытсе жапыште чылажат ситышын уло гынат, ег-влак илыш неле манят. Эрласе кече мом конда – ме огына пале. Южо вере саркая, террорист-влак осалланат, айдемын койыш-шоктышыжат весемын. Сандене чон вургыжеш, тұрлым шонкала.

Юмын Аван Смоленский юмогаж дене кайыше Крестный ход яллашке, илемлашке тынысым, куаным конда. Ег-влак шижыт, кушто тудо эрта – тушто илыш тұзлана, лұдыкшө корангеш, мемнам ок кодо манын, Юмылан ўшан шочеш.

Жап писын эрта. Волжск – Морко крестный ход тұналмылан тений 25 ий лиеш. Тиде жапыште шуко ег Юмын Аван полшымо дене шке корныжым муын, ўшанжым пенгыдемден, Юмын кўштымашыже почеш илаш тұгалын.

Тений кайыме корно вашталтын. Эн ончыч Волжск ден Шернур епархий мучко эртат, вара – Йошкар-Ола епархий мучко. Южо ялыш огыт

пуро манмеке, ег-влакын чурийышт вашталтеш, нуно, кумыл волен, вуйыштым сакат. Пуйто аламом шергаканым йомдареныт. Чынжымак Юмын Аван левед аралымыже – кажне христианинын ойлен мошташ лийдыме поянлыкше. Ме Тудым чон вургыж вучена, йоча-влак пеледыш дене, муро-почеламут дене вашлияш лектыт. Йырваш юарлымаш, тичмаш куан, вет шинчалан койшо юмога дене пырля койдымын Юмын Ава Шкежак мемнан деке толеш. Тудын йыр суксо-влак, святой-влак чумыргат. Мемнамат тиде погыныш шупшеш да Крестный ход дене пырля эре кайыме шуэш. Южышт ойлат: «Иктаж-могай амал дене юмога, ырес дене коштым чарнат гын, ме шкеора тарванен каена, но тиде кайымым – Юмын чапландарымым она чарне». Тиде корно дене мучаш марте каяш Юмо мыланна куатым пуэн шогыжо.

Прот. Николай ЧУЗАЕВ

КУАНАН ЧИЯЛТЕНА

Епархийысе «Елеон» службо кумылан-влаклан Россий да Марий Эл мучко паломник семын кудалышт савырнаш тений тыгай корным темла:

10-12 май:

Дивеево – Арзамас, акше – 3500 тенге да утларак.

17-19 май:

Оптин Пустынь, акше – 6000 тенге да утларак.

25-26 май:

Дивеево – Арзамас, акше – 4000 тенге да утларак.

7-9 июнь:

Дивеево – Арзамас, акше – 3500 тенге да утларак.

13-16 июнь:

Оптин Пустынь – Серпухов, 6000 тенге да утларак.

28-30 июнь:

Санаксары – Дивеево – Арзамас, 4200 тенге да утларак.

“ШҮМ-ЧОН ИЗОЛЫК” МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ

Учредитель: “Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)” религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12. Заказ №

Журнал лекме жап - 02.05.2024 ий.

0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийште погымо да верстатлыме, «ООО ИПФ «СТРИНГ» 424007, Россия, Республика Марий Эл, г. Йошкар-Ола, ул. Строителей, 95, помещение 12-12А корпус 101А».

Кугече кумыл

Вучем чевер Кугече кечын

Каваште кечын модмыжым.

Вучат чылан шүм вургыжын,

Пиал саска ден толмыжым.

Изи годсек палем мый тидым:

Чевер Кугече кечылан

Мотор вургемыштым чият

Да черкыш корным такыртат.

Шарнем, кузе мыйым, йочам,

Кучен кидем гыч черкыш нангаеныт,

Чон почын, сулыкем касаренам,

Эше Пырчесым шерым подылынам.

Эр кечын ямле южшым нелын,

Шуаш вашкенна мӱнгышкӱ.

Каваш нӱлталтын кумылна:

«Ылыж кынелын Христосна!»

Тунем илаш

Тунем илаш, осалым ыштыде,

Осалым сенге порын вийже ден.

Эше йӱла Голгофын шӱдыржӱ

Кумалше кажне егын шӱмыштӱ.

Тунем илаш, кунам йӱла шӱмет,

Кунам темеш чонет шинчавӱд дене.

Йӱлен пытен эн сайже ман шонет...

Тунам Христос кузе илен шарналте!

Тунем илаш лай йылме дене огыл,

А уло шонымашым келгын ончыктен.

Тунем илаш куан дене пайлалтын,

Тунам тятт лишемат Юмо дек.

Тунем илаш, шӱм-чоным почын,

Чӱктен сортам, сӱрвале Юмынам.

Кумал, касаре неле сулыкетым,

Ок кодо Юмо тыйым нигунам!

Вера ТАРАСОВА,

Кужӱнер район, Токтайбеляк

Редакцийын да издательын адресышт: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224-ше пӱлем.

Тел.: (88362) 45-39-54.

E-mail: marlagazet@mail.ru

Тӱн редактор: Н.В. Чузаев (протоиерей).

Редакционный совет: И.А. Сапаев (иерей), Д.В. Смирнов, А.П. Чемякова, А.В. Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.В. Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт тӱрлӱ лийын кертыт. Серыш-влак мӱнгеш огыт колталт.

**РЕДАКЦИЙ ЙӱДЕШ: ЖУРНАЛЫМ ШАЛА
КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!**